
Dependently Typed Koopa Troopas

Toon Nolten

Februari 2015

<toon.nolten@student.kuleuven.be>

1 Wat zijn dependent types?

De meeste programmeertalen hebben types, e.g. voor gehele getallen, voor vlottende-komma getallen. Zulk een systeem kan ofwel sterk (statisch) ofwel zwak (dynamisch) getypeerd zijn. Programma's in statisch getypeerde talen kunnen niet in een bruikbare vorm gebracht worden zonder dat alle typechecks slagen. Programma's in dynamisch getypeerde talen daarentegen doen gewoon hun ding tot er at runtime een typefout optreedt. Dit klinkt natuurlijk goed, het programma kan werken ook al is het technisch gezien niet helemaal juist maar de developer is vaak te ver verwijderd van zo'n fout at runtime om ze gemakkelijk te kunnen oplossen. In de praktijk wordt dit opgelost met uitgebreide testsuites maar zelfs dan is er eigenlijk nooit de garantie dat het programma volledig juist is, we kunnen immers niet alle mogelijke combinaties van invoer nagaan.

Een voorbeeld van een statisch typesysteem is het typesysteem van Java maar ook Haskell heeft statische types ook al moeten we ze niet altijd schrijven dankzij de type inference in het Hindley-Milner systeem. Dependent types zijn een andere vorm van statische types. Dit zijn types die kunnen afhangen van waarden (at runtime), e.g. de head functie ¹ is meestal onveilig, ze mag eigenlijk niet toegepast worden op een lege lijst, in een dependently typed taal kunnen we de lengte van lijsten bij in hun type opnemen en dan kunnen we voor de head functie opleggen dat ze enkel werkt op lijsten met een lengte verschillend van 0, dit soort lijsten noemt men gewoonlijk vectors. Dit voorbeeld is hieronder uitgewerkt in de taal Agda ²:

```
data Vec (A : Set) : N → Set where
  [] : Vec A zero
  _::_ : {n : N} → A → Vec A n → Vec A (suc n)

head : {A : Set} {n : N} → Vec A (suc n) → A
head (x :: xs) = x
```

Zoals we kunnen zien in het type van de head functie, werkt deze voor eender welke vector met lengte *suc n*, de opvolger van een willekeurig natuurlijk getal is altijd groter dan 0, dus lege vectors zijn niet toegelaten als argument van de head functie. Wat voor belang heeft dit nu? In programma's met een onveilige head functie treedt er een fout op at runtime wanneer ze wordt toegepast op een lege lijst. Deze fout moet overal waar de functie gebruikt wordt, opgevangen worden anders kan het programma crashen. In een taal met dependent types kan je ervoor kiezen om statisch te garanderen dat dit soort fouten zich nooit zal voordoen. De prijs die je hiervoor betaalt is dat je types meer verboos worden.

2 Dependently typed Koopa Troopas

Om het nut van zulke statische verificatie duidelijker te maken heb ik een uitgebreider voorbeeld uitgewerkt. De meeste mensen kennen Mario wel, de dappere kleine loodgieter die het opneemt tegen een legioen van onder

¹ De head functie geeft het eerste element van een lijst terug, dit is typisch een functie die men in functionele talen terugvindt, wat te danken is aan de recursieve structuur van lijsten in die talen.

² Agda is een functionele taal met dependent types en een goed begin voor zij die geïnteresseerd zijn om zo'n taal uit te proberen. Dit artikel is een goed uitgangspunt: "Dependently Typed Programming in Agda, Ulf Norell and James Chapman."

meer paddestoelen en schildpadden om princes Peach te redden van Bowser. Die “schildpadden” zijn eigenlijk Koopa Troopas en ze komen in verschillende kleuren en vormen voor. Ik ga het hebben over de rode en de groene varianten. De groene Koopa Troopas zijn tevens de bekendste, ze wandelen de hele tijd in dezelfde richting waarbij ze van platforms afspringen zonder problemen, in tegenstelling tot hun rode variant, deze draaien om als ze aan het einde van een platform komen ³, beide keren ze wanneer ze een muur tegenkomen. De Mariospellen zijn ook gekend vanwege de vele glitches ⁴ die erin voorkomen, deze worden veroorzaakt door fouten in het spelprogramma. Fouten die met statische verificatie vermeden zouden kunnen worden.

In het voorbeeld laat ik zien hoe we het type van de Koopa Troopas kunnen gebruiken om ervoor te zorgen dat een rode Koopa Troopa nooit van een platform af zal lopen. Ik laat enkel de code voor het pad type zien omdat dit het belangrijkste deel van de oplossing is ⁵:

```
data Path {c : Color} (Koopa : KoopaTroopa c) :
  Position → Position → Set where
  []      : ∀ {p} → Path Koopa p p
  _→(⟦_)_ : {q r : Position} → (p : Position) → q follows p { c }
           → (qs : Path Koopa q r) → Path Koopa p r
```

Dit is een data declaratie, meer bepaald van een generalized algebraic data type, dit is een manier om een nieuw type te specificeren ⁶. Na het woord *data* geven we de naam van het type, in dit geval *Path*, daarna komen een aantal parameters. Een algebraic data type lijkt op een functie op het niveau van types, dat is hier duidelijk te zien. Na de dubbele punt komt het type van het voorgaande stuk, hier het functie type *Position* → *Position* → *Set*, dus *Path* geparametriseerd met een *Color* en een *KoopaTroopa* is een functie die twee *Position* argumenten nodig heeft en dan een resultaat van het type *Set* geeft. *Set* is in Agda het type van types ⁷, dus het resultaat van *Path* met de juiste argumenten is een type, een concreet voorbeeld: *Path Red KT (0,0) (1, 0)*, waar *(0,0)* en *(1,0)* representaties zijn van posities, zou een pad zijn voor een rode Koopa Troopa van *(0,0)* naar *(1,0)*.

Een type is gewoonlijk niet nuttig als we er geen elementen van kunnen maken, daarom zijn er meestal een aantal constructors voor gedefinieerd. *[]* maakt een leeg pad aan voor een Koopa Troopa van een positie ⁸ naar diezelfde positie, een pad zonder stappen leid naar nergens. De andere constructor heeft als (expliciete) argumenten: een positie, een bewijs dat de eerste positie van een pad mag volgen op die positie voor een bepaalde kleur van Koopa Troopa en een pad vertrekkend van de juiste positie. Het lege pad past aan het einde van eender welk ander pad dankzij het impliciete positie-argument. Omdat dit de enige manieren zijn om een pad op te stellen, weten we dat zolang de *follows* relatie de juiste beperkingen oplegt, een rode Koopa Troopa nooit van een platform af zal springen.

Om aan te tonen dat dit werkt, heb ik een aantal voorbeeldpaden opgesteld. In figuren 1 en 2 zijn de legale en illegale bewegingen grafisch weergegeven.

Het eerste pad gaat van positie *(7,6)* naar *(8,6)* en komt ongeveer overeen met het getekende pad rechtsboven in figuur 1. De *p* is een functie om posities uit een matrix (het voorgedefinieerde level) te halen, de *f* is een functie die een natuurlijk getal omzet in een getal met een bovengrens (dit zorgt ervoor dat er nooit een out of bounds error kan optreden). Het tweede pad komt ongeveer overeen met het pad linksonder in figuur 1.

```
red_path_one : Path (Red KT) (p (f 7) (f 6)) (p (f 8) (f 6))
red_path_one = p (f 7) (f 6) →{ back }
               p (f 6) (f 6) →{ next }
               p (f 7) (f 6) →{ next }
               p (f 8) (f 6) →{ stay } []

red_path_two : Path (Red KT) (p (f 2) (f 1)) (p (f 3) (f 1))
red_path_two = p (f 2) (f 1) →{ back }
               p (f 1) (f 1) →{ next }
```

³ In sommige spellen is er een ander verschil tussen de varianten.

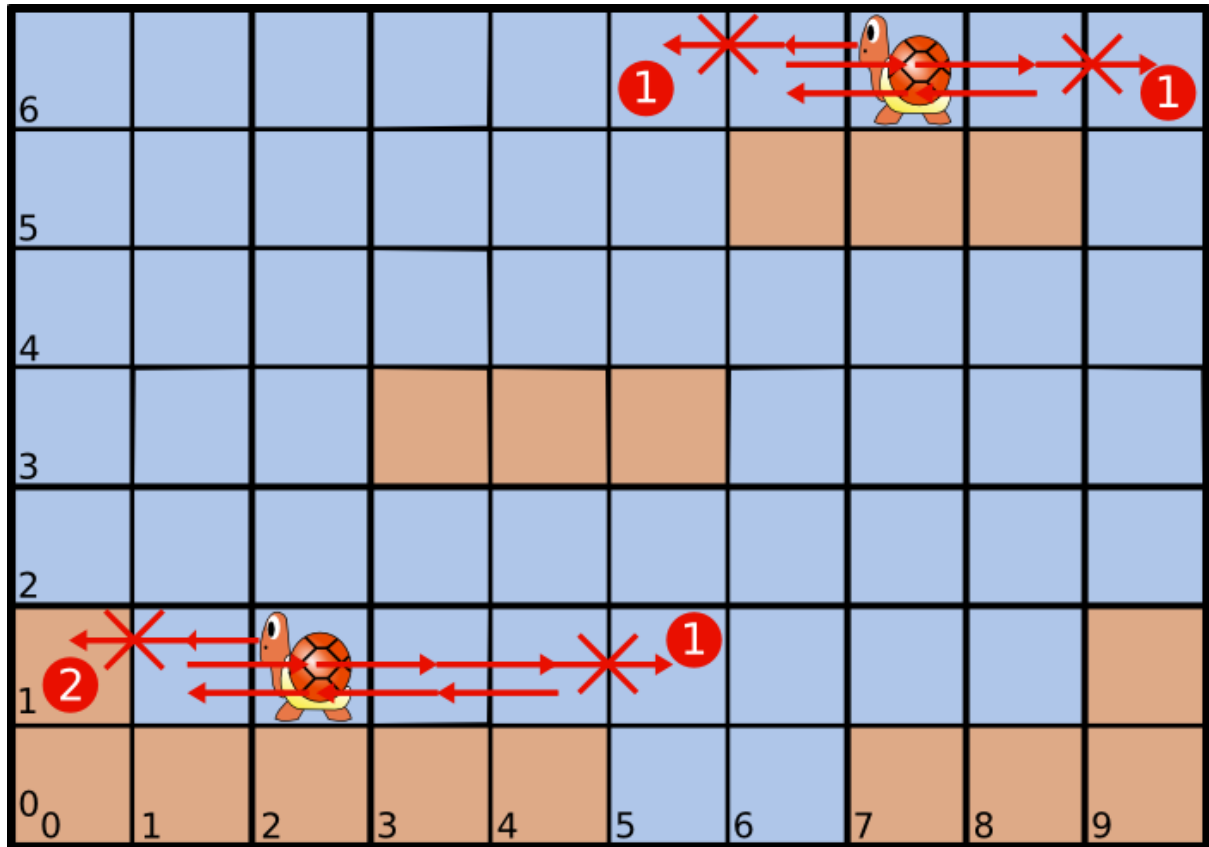
⁴ In dit filmpje is te zien hoe iemand een fout in de code voor Koopa Troopas uitbuit om over de vlag aan het einde van het eerste level te springen: <http://youtu.be/dzlmNdP-ApU>

⁵ Voor zij die geïnteresseerd zijn, de volledige code voor het voorbeeld is hier beschikbaar: <https://github.com/toonn/popartt>

⁶ Haskell heeft algebraic data types, dit is een veralgemening daarvan.

⁷ In type theory is dit normaal gekend als *kind* (* in Haskell). Als kind het type van een type is, wat is dan het type van een kind? In Agda is het type van een type *Set*, wat een afkorting is voor *lSet0l*, het type van *Set* is *lSet1l*. Dit kan natuurlijk niet oneindig ver doorgaan maar dit zou ons te ver leiden.

⁸ Deze positie wordt impliciet gevonden uit het gebruik van de *[]* constructor; accolades worden in Agda gebruikt om impliciete argumenten aan te geven. Op de Agda wiki is hier meer over te vinden: <http://wiki.portal.chalmers.se/agda/pmwiki.php?n=Docs.ImplicitArguments>



Figuur 1: Bewegingen voor een rode Koopa Troopa

```
p (f 2) (f 1) →{ next }
p (f 3) (f 1) →{ next }
p (f 4) (f 1) →{ back }
p (f 3) (f 1) →{ stay }
[]
```

De paden die kloppen zijn eigenlijk niet zo interessant in dit geval omdat we verwachten dat die voldoen aan hun types. Laten we dus eens kijken naar paden die niet kloppen.

```
red_nopath_one : Path (Red KT) (p (f 1) (f 1)) (p (f 0) (f 1))
red_nopath_one = p (f 1) (f 1) →{ back }
                p (f 0) (f 1) →{ stay }
                []
```

Als we dit proberen type checken, krijgen we de volgende fout:

```
gas != solid of type Material
when checking that the expression stay has type
pos 0 (suc zero) gas Low follows p (f 0) (f 1) { Red }
```

De type checker geeft dus een fout aan, de positie (0,1) is *solid*, het is namelijk een muur, en een Koopa Troopa kan enkel *stay* uitvoeren op een positie die *gas* is. Oké, iedereen ziet wel dat een Koopa Troopa niet in een muur mag blijven staan maar het loopt toch al eerder mis? Een Koopa Troopa zou in de eerste plaats niet in een muur mogen lopen. De reden dat de fout gevonden wordt op *stay* en niet op *back* is dat de constructor die het pad opstelt (\rightarrow) rechts associatief is, het pad wordt dus als het ware van achter naar voor opgesteld (en gecontroleerd), vandaar dat de fout “te laat” gevonden wordt. Hier is hetzelfde pad herhaald waar de eindpositie impliciet is:

```
red_nopath_two : Path (Red KT) (p (f 1) (f 1)) (p (f 0) (f 1))
red_nopath_two = p (f 1) (f 1) →{ back } []
```

Deze keer maakt de fout wel duidelijk dat een rode Koopa Troopa geen muur in kan lopen, in figuur 1 is dit aangeduid met een ②:

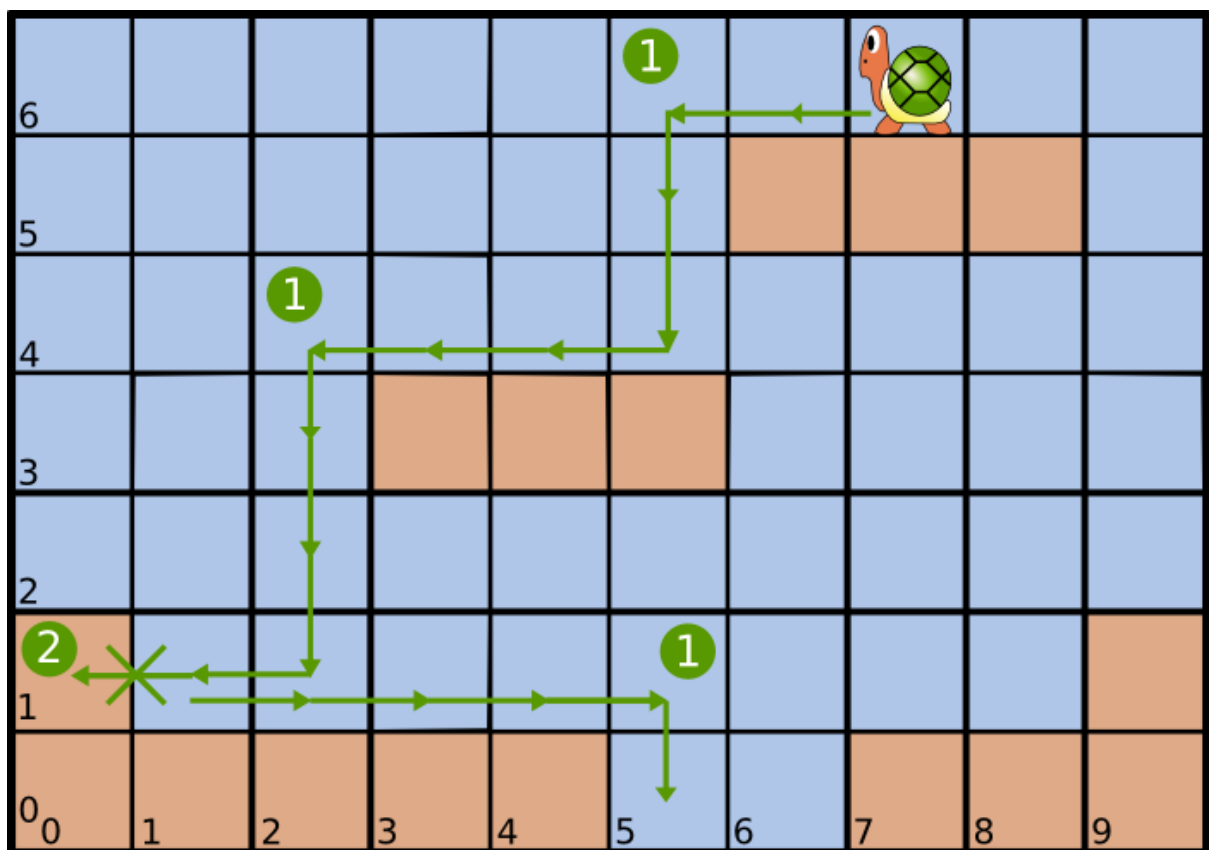
```
gas != solid of type Material
when checking that the expression p (f 1) (f 1) →⟨ back ⟩ [] has
type Path (Red KT) (p (f 1) (f 1)) (p (f 0) (f 1))
```

Nu de belangrijkste test nog, een rode Koopa Troopa zou niet van een platform af mogen kunnen lopen, in figuur 1 is dit aangeduid met een ①:

```
red_nopath_three : Path (Red KT) (p (f 4) (f 1)) (p (f 5) (f 1))
red_nopath_three = p (f 4) (f 1) →⟨ next ⟩ []
```

De fout geeft nu aan dat een rode Koopa Troopa geen “toestemming” heeft om van een platform af te stappen:

```
Low != High of type Clearance
when checking that the expression p (f 4) (f 1) →⟨ next ⟩ [] has
type Path (Red KT) (p (f 4) (f 1)) (p (f 5) (f 1))
```



Figuur 2: Bewegingen voor een Groene Koopa Troopa

Er zijn ook nog een aantal voorbeeldpaden met groene Koopa Troopas. Dit eerste pad is hetzelfde als het eerste pad voor rode Koopa Troopas:

```
green_path_one : Path (Green KT) (p (f 7) (f 6)) (p (f 8) (f 6))
green_path_one = p (f 7) (f 6) →⟨ back ⟩
                p (f 6) (f 6) →⟨ next ⟩
                p (f 7) (f 6) →⟨ next ⟩
                p (f 8) (f 6) →⟨ stay ⟩ []
```

Zij die het spel kennen, zullen hier misschien vreemd van opkijken want een Koopa Troopa mag eigenlijk niet teruggedraaien zolang hij geen obstakel tegenkomt. Als we deze eigenschap zouden willen verifiëren, zouden we ze ook in het type voor een pad moeten opnemen natuurlijk.

Nu moeten we nog nakijken of ons type wel echt doet wat het moet doen, we willen immers niet dat alle Koopa Troopas verhinderd worden om van platforms af te springen, dit is het pad op figuur 2, op de posities aangeduid met een ① springt de Koopa Troopa van een platform af:

```
green_path_two : Path (Green KT) (p (f 7) (f 6)) (p (f 5) (f 0))
green_path_two = p (f 7) (f 6) →⟨ back ⟩
                p (f 6) (f 6) →⟨ back ⟩
                p (f 5) (f 6) →⟨ fall ⟩
                p (f 5) (f 5) →⟨ fall ⟩
                p (f 5) (f 4) →⟨ back ⟩
                p (f 4) (f 4) →⟨ back ⟩
                p (f 3) (f 4) →⟨ back ⟩
                p (f 2) (f 4) →⟨ fall ⟩
                p (f 2) (f 3) →⟨ fall ⟩
                p (f 2) (f 2) →⟨ fall ⟩
                p (f 2) (f 1) →⟨ back ⟩
                p (f 1) (f 1) →⟨ next ⟩
                p (f 2) (f 1) →⟨ next ⟩
                p (f 3) (f 1) →⟨ next ⟩
                p (f 4) (f 1) →⟨ next ⟩
                p (f 5) (f 1) →⟨ fall ⟩
                []
```

Een groene Koopa Troopa kan dus wel degelijk van platforms afspringen. Het laatste pad laat nog zien dat groene Koopa Troopas nog steeds niet in muren kunnen lopen, in figuur 2 aangeduid met een ②:

```
green_nopath_one : Path (Green KT) (p (f 1) (f 1)) (p (f 0) (f 1))
green_nopath_one = p (f 1) (f 1) →⟨ back ⟩ []
```

Met als fout:

```
gas != solid of type Material
when checking that the expression p (f 1) (f 1) →⟨ back ⟩ [] has
type Path (Green KT) (p (f 1) (f 1)) (p (f 0) (f 1))
```

Dit was een heel beperkt voorbeeld van wat we kunnen doen met dependent types. Momenteel zijn er nog geen performante programmeertalen die dependent types hebben, maar in de toekomst wordt het belangrijker om geverifieerde code te kunnen schrijven en dependent types bieden hier een oplossing.